

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.
Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28b. sz. a.
(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... • 16.— | nyolczad oldal • 4

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Fölvívás a hazai katolikus tanító- egyesületekhez.

A magyar kath. tanítók országos bizottsága a századvégi hódolatnak és a magyar katolikus egyház 900. jubileumának ünnepére folyó évi augusztus 14. napján Budapesten, a Szent-István-Társulat (Szentkirályi-utca 28. sz.) dísztermében Magyarország bibornok hercegprimása ő eminenciájától kegyesen jóváhagyott tárgysorozattal kath. tanítói kongresszust tart, melynek tagjai: *a)* minden egyházmegyei hatóságtól küldendő 4—4 képviselő, *b)* a kath. tanító-egyesületek küldöttei, *c)* a 100-as bizottság tagjai, *d)* kath. népoktatási intézetekben működő tanfélérek, mint résztvevő tagok.

Tisztelettel kérjük a hazai kath. tanító-egyesületeket, hogy a mondott kongresszusra egy-egy egyesület minden ötven tagja után legalább két képviselőt, száz tag után négy képviselőt küldeni s a küldöttek nevét a 100-as bizottság elnökségével (Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám) tudatni méltóztassanak.

Tisztelettel megjegyezzük, hogy a kongresszus tagjai résztvesznek az augusztus 15. napján Esztergomban tartandó nemzeti ünnepségen.

Kelt Budapesten, 1900. június 18.

*A magyar kath. tanítók országos
bizottságának elnöksége.*

Az 1900. jubiléumi évben Budapesten augusztus 14-én tartandó kath. tanítói kongresszus tárgysorozata:

1. Ünnepi «Te Deum» szentmisével az egyetemi templomban. Tartja: báró Hornig Károly, veszprémi püspök úr ő nagyméltósága, a kongresszus védő elnöke.

2. Diszgyűlés a Szent-István-Társulat dísztermében.

a) Elnöki megnyitó báró Hornig Károly védnök úr ő nagyméltóságától.

b) Ünnepi hódoló fölirat XIII. Leo pápa Ő Szentségéhez és apostoli királyunk Ő Felségéhez.

c) Ünnepi óda elszavalása.

d) A pápai himnusz eléneklése.

e) A kath. népoktatásügy történetének áttekintése. Értekezés. Tartja Ember Károly, a bizottság világi elnöke.

f) Az országos bizottságtól a kath. tanítóképzés és a tanítói nyugdíjtörvény tárgyában az 1899. évi augusztusi közgyűlésen hozott határozatoknak proklamálása és a kongresszus által való elfogadása.

g) A kongresszus bezárása, Steinberger Ferenc egyházi elnöktől.

h) A Szózat eléneklése.

A kongresszus részt vesz a kath. tanítók milleniumi zászlója alatt az Esztergomban aug. 15-én tartandó országos hódolati ünnepségen.

Kelt Budapesten, 1900 május 18. napján.

Dr. Steinberger Ferenc s. k.,
a kath. tanítók országos bizottságának
egyházi elnöke.

2194. sz.

Jóváhagyom.

Balatonfüred, 1900 május 28.

(pecséthely.)

Vasary Kólos m. k.,
bibornok hgrprimás.

A tanító és nevelő a tekintély elvének szolgálatában.

De mi hát a tekintély elve? Röviden szölok: a tekintély elismerése, más szóval azon társadalmi, gyakorlati irány, mely önakaratát, érzelmét, gondolkodását, szóval énjét aláveti a tekintély akaratának, érzelmének, gondolkodásának,

enjenek zügelődés, torzsalkodás nélkül. Elhisz valamit, mert a tekintély mondja: tess valamit, mert a tekintély parancsolja: engedelmeskedik, mert a tekintély úgy akarja. Nevezhetnénk tehát a tekintély elvét a társadalmi rendbe való, készséges beilleszkedésnek is. Midőn Almost vezérré választotta az etelközi magyarság, mint a krónikas mondja, egy akarattal így szólának Almos vezérhez: «e naptól fogva téged vezérünké és parancsolónkka választunk, és a hova szerencsed vezetend, oda követünk». Így hódoltak meg őseink, mikor nemzetté alakultak a földi tekintély előtt. Midőn ezelőtt épen 900 évvel szent István királyunk a keresztet feltűzte koronájára, meghódoltatta nemzetét az isteni tekintély előtt és ez által letette a már 900 éves magyar állam fundamentumát. A gyermek, midőn követi szülője, tanítója szavát, meghódol a tekintély előtt: nem keresi, miért; azért, beszél viselkedéséből e fontos társadalmi elv, mert ők mondják. A hívő nép követi papjának tanácsát. Miért? Mert ő mondja, kit tekintélynek, a tanító Egyház organumának ismer. A honpolgár engedelmeskedik hazája törvényeknek, mert ez a nemzetet alkotó tekintélyeknek, a törvényhozásnak és királynak akarata. A tanítvány követi tanítója oktatásait, meghódol tekintélye előtt.

Íme a tekintély elvének gyökere, alakja és gyakorlati alkalmazása. Lássuk azonban az éremnek a másik oldalát is. «Nem mind arany, a mi fénylik.» Nem mind tekintély, a mi annak tolja föl magát. Nagyon jellemző épen a hamis tudományosságra nézve Érsek Ó Nagyméltóságának következő klasszikus nyilatkozata: «De jól mondja Seneca: Sokan tudósokká lehettek volna, ha máris nem azoknak tarják magokat. Innét támad a napjainkban is oly nagyszámú tudákosok serege, kik alig beavatva az első elemekbe, már tudományosságuk esalekony hitében ringatóznak s a kevés mellett, mit tudnak, a legbölesebbekül kívánnak elismertetni; szerénytelen, fecsegő, dícsékvő nép, mely a tudományosság üres látzatának fitogtatásával hájhászsza a tudományos hírnevet, s mi legbántóbb, lenézi, megveti az igazi, alapos tudományosság férfait, akadékoskodó irigykedéseivel támadna rájuk.» Ki ne érzené a mai hírlapokkal, folyóiratokkal, zagyalék állam, társadalmi, vallásbölcészeti elméletekkel kábított világban e szavak nagy igazságát. Én nem hiszem, ne akadt volna már tudákos firkász, a ki a $2 \times 2 = 4$ vagy a $r^2 = r$ igazságát meg ne támadta volna.

Miféle irányelvet kövessünk ezekkel a dudva módra burjánzó és kétségkívül bámész publikumra mindenkor számítható, kérész éltű áltekinthetőkkel szemben; különösen pedig a keresztény tanító? Valamint helytelenebb gazdálkodásmód nem képzelhető, mint ha valaki előbb tej-, majd sertés-, utóbb tyúk-, sőt épen tengerinyúl- vagy boggyárgyümölcs-gazdasággá változtatja kapkoda gazdaságát; és jobban nem sujthat a Gondviselés egy-egy nemzetet, mintha rendszertelen, kapkodó

kormányok hol a merkantil, hol az agrár, hol az industriális érdekeket szolgálják a nélkül, hogy csak egyet is kifejlesztenének: épen úgy nem lehet nagyobb csapás egy-egy intelligens emberre, mintha lelke, tevékenysége a különféle rendszerek labdája. A jellem elvet választ magának; a tekintély előtt meghódol és azt nemes kitartással követi, diadalra jutni segíti, ha még ezt el nem érte volna. Láttuk az eddigiekből, mily fontos az igazi tekintély előtti meghódolás a társadalomban, hogy tudniillik ettől függ a társadalom rendje, léte; nélküle az ősi vadságba sülyedünk vissza. A tanító, kinek szellemétől egész emberajok gondolkozása függ, ha valaki, kell, hogy igazi tekintélyt válaszson irányelvül. Lehet-e ezt keresni a bölcészek munkáiban? Mélyedjen kissé bárki tanulmányozásaikba, ne elveiknek, csak történeteiknek, olvassa életök rajzát és ha feltárult előttök a legtöbb esetben züllött életöknek, romlott erkölcesiknek dísztelen sivársága, kérdezze önmagát: «Szednek-e a tövissekről szállót és a bojtórjáról függeket?» Csillog, ragyog irányuk, elkápráztat, médiummá hypnotizál megrázó ékesszólások, de elveik? ... Kérdezzék meg ellenfelét, majd megmondja az, hogy milyenek. Azután megint mást kérdezzenek, majd újra mást és legyenek elkészülve, hogy a Xantippe fakanalától rettegő Socratestől a folyton szerelmeskedő Schoppenhauerig egyik se mond olyat, mit a másik helybenhagyott volna. Ellenben az ő, örök tekintély, a magát megismertetett és kinyilatkoztatott örök Isten tanító Egyházának pompás, kétezer sőt a paradicsom óta kiépült hajója magasztos méltósággal szeli végig a végtelen idők tengerét s a koronként mellette föltűnő zöldeggel, meg nem tudom mi mindennel meg rakott bárkák, csolnakok a messzeségbe tűnnek el mögötte. Hol Bál kultusza, mely hajdan Elő-Ázsiát a kis Kánaán kivételével uralta több évezreden át? Letűnt. A vele már együtt élt Isten szava, melyet a biblia megőrzött, ma is él és örökké zengeni fog. Hol maradt a klasszikus Olymp régényes kultuszával? Iskolás gyerekek fejét gyötrik vele. De az «ismeretlen Isten», kinek szobra ott állt a hatalmas Jupiter háta mögött, az apostolfejedelmek szavára meghódoltatta a két klasszikus népet. Letűnt Ariusz, Mazedonius és a többi mind; de az örök igazságok ma is élnek. Volt egy Darwin nevű ember is a mult század vége felé, bátran szólhatunk ma már róla így, ki a fenséges embert az állattal tette egy sorba. Ma egy kollégája, Virchow, olybá tüntette föl aranyeres kedély szülte teoriáját, mint a zöld disznóról szóló mesét. És így van mind. Lehet-e józan gondolkodású fő előtt tekintély az ilyen? Bizony, ha csak lelki, testi baj nem hamisítja tiszta gondolkodását, nem. Mi legyen tehát tekintély? Egy igénytelen jel, mely ott függ a tanító feje fölött tantermében, a kereszt; ez a symbolum, mely a szeretet hitét, a szeretet erkölcesanát, a szeretet társadalmi rendjét, kormány formáját hirdeti. Országok elenyésztek,

trónok
de az e
is lesz
hivatás
ez örök
magát
sitani e
legyen
vén sz
magába
vele ő
«Credo
hogy a
toríthat
a saját
társada
eszköz
tanító
kell es
Csár

Mély
Leh
ható m
ben: h
villany
a hald
zölni i
mas h
az em
Mult
reimén
fáradó
emlék
hogy a
zalogá
Besz
a kat
érdem
lesztés
mert p
örvény
a föltá
nép a
dos k
désse
csőjér
Min
creje
duzza
padán
előrel
általa
letet
zásain
erőtle

* A
veniz

trónok összerokkadtak, kormányok váltakoztak, de az elv, ez a tekintély ma is az, a ki volt, az is lesz örökké. Nincs nemesebb, magasztosabb hivatása a tanítónak, mint nevelőnek annál, mint ez örök tekintély rendületlen bajnokává lenni és magát így és nem ingatag kapkodással hasznosítani embertársai, a haza javára. Válaszszon elvet, legyen jellem, mely rendületlen bizalommal emelven szeméit a keresztre, e szóval, e mindent magába foglaló szóval hódol meg az örök és a vele összhangban levő földi tekintély előtt: «Credo», «Hiszek!», a mi más szóval azt jelenti, hogy a tanító a keresztény társadalmi rend fántrithatatlan bajnokává szegődött, melynek elveit a saját lelki világában, családjában, az iskolában, társadalmi szereplésében minden megengedhető eszközzel érvényesülni segíti. Ez a keresztény tanító eszményképe. Lássuk, a gyakorlatban mit kell eslekednie?!

Csány. (Folyt. köv.) Végh Kálmán.

Egy alkalmi beszéd.*

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Lehetetlen, hogy e magasztos alkalom mélyreható nyomokat ne hagyjon a magyar nép szívében: hisz az a lázas munka, az a világot föl-villanyozó általános érdeklődés, melylyel a népek a haldokló századtól bucsúzni és az újat üdvözölni igyekeznek, hangosan hirdeti, minő hatalmas hullámokat vernek századok forduló pontjai az emberiség életében.

Multjának dicsőségéből merit minden nép reményt a jövőre; azért a nemzetek százados firaadozásai gyümölesét, nehéz küzdelmeik emlékeit, szenvedéseik töviseit mind összegyűjtik, hogy a multak eredményeiben a jövő fejlődés zálogát mutathassák be a világnak.

Beszédének első részében azt fejtegeti, hogy a katolikus egyház örök és elvitázhatatlan érdeme a magyar állam megalapításában, kifejlesztésében, fönrtartásában és virágzásában, mert míg nemzetünk oldala mellől a századok örvénye hatalmas népeket sodort le dicsőség és a föltámadás reménye nélkül, addig a magyar nép a szenvedések tüzében megtisztulva, százados küzdelmeiben megizmosodva, ifjui lelkesséssel teszi lábát a huszadik század első lépésőjére. Majd így folytatja:

Mint fiatal óriás, mint a természet túlradó ereje miatt önmagával nem bíró, az élet teljétől duzzadó ifjú jelent meg nemzetünk Európa szinpadán. A fiatalság tüze által hajtva, kimélet és előrelátás nélkül gázolt keresztül a népeken, általános rettegést, de egyúttal általános gyűlöletet is terjesztve mindenféle. Külföldi kalandozásainak pillanatnyi sikerei benn egy lassú elerötlenedés sorvasztó csiráját oltották a nem-

zet testébe, künn pedig oly viharok nyitottak ajtót, mely nemzetünket örökre elseperte volna.

A népek gyűlölete már kitörőben volt, midőn az isteni Gondviselés az engesztelődés szent jelét, a Krisztus Keresztjét tüzte nemzetünk keblére, hogy annak láttára a boszúra gyuladt népek haragját az Isten fiai közösségének szelid szelleme váltsa föl. Az Egyház a kereszténység szellemi erejével nagyobb hatalommá tette nemzetünket, mint a mekkora az anyagi erő teljében volt, mert a mit a nyers erő el nem háríthatott, azt a veszedelmet a keresztény hit ereje mindenkorra föltartóztatta.

Ez a kilenezszázados magyar kereszténység első dicsősége. Ettől fogva összeforrt élete a nemzet életével és megkezdte a lassú, de esodálatos belső átalakulást, a minőt csak a kereszténység szellemi ereje képes fölmutatni; mert egy, a szabad természet ölen született, a puszták végtelen rónaságán nevelkedett, szüntelen mozgásra vágyó, folytonos vándorláshoz szokott népet a polgári élet fárasztó munkájához szoktatni, egy lóra termett, harezért epedő, küzdelmekben gyönyörködő néppel a békés munka áldásait megkedveltetni, előbbi életének ingerlő vadságát meggyűlöltetni csak az a szellem képes, mely elég hatalmas úgy a természet indulatát, mint a szokás erejét megtörni.

Ezt a munkát fényesen és igazán meglepő gyorsasággal oldotta meg nálunk a katolikus Egyház. Még ki sem vezett emléke az ősi pogányságnak, még jó formán el sem hangzotak rezgése a táltosok imáinak, már is egy hatalmas szellemi áradat vonult végig az ország testén. A rablásra hívó tárogató hangját a keresztény művelés középpontjainak: a templomok, kolostorok és iskolák alapjait elhelyező kalapácsütések csengése váltotta föl. A törzsekre szakadozott, egységes czélt és központi vezérletet nélkülözö nemzetet a kereszténység szelleme egy testté, egy lélekké olvasztotta; azért a kilenezszáz esztendőös kereszténység öröme egyúttal a szabad alkotmányos Magyarország ünnepe is.

A kereszténység nemesítő hatása esodás átalakulást eszközölt a nemzet lelkületében, gondolatvilágában. A szabad természet nyerseségét enyhítette, szilajságát megszüntette, nemtelen vonásait elfojtotta; de a független lélek nemesességét, az őszinte, nyílt szívet, a lovagiasságot, az önfömládozást és nagylelkűséget magyar jellemvonássá tette és átöntvén a maga lelkét a magyarság vérébe, a vérrel szerzett hazát nem csak megtartani, hanem megerősíteni, nagygyá és életképessé tenni is segített. Ez a magyar kereszténység második dicsősége. Müködését csakhamar fényes siker koronázta; mert nem folyt még le egy század, már is szent Lászlót, a lovagias magyar királyt szemelte ki a keresztény Európa a középkor legnagyobb szellemi mozgalmának, a kereszties háboruknak vezérévé.

* Az esztergomi tanítóképző ünnepén tartotta Guzvenitz igazgató.

Ennél nagyobb kitüntetés aligha ért még fiatal nemzetet, mert a világot mozgató eszmék előre férfiakat szoktak állítani, nem árnyakat.

A kit a Gondviselés, m. t. uraim! nagy ezélok eszközövé választ, azt nagy szenvedések tüzeiben tisztítja meg. Nagy emberekre nagy kereszteteket rak. Ez volt sorsa a magyar népnek is. Alig vert még gyökeret Krisztus hite a nemzet szívében, már is előre vetette árnyékát az a magasztos, de egyúttal nagyon szomorú hivatás, melyet az isteni Gondviselés a pogányságból való kiemelés váltságdíjává, a pogányság ellen való százados küzdelmek szenvedéseibe helyezett. Nemzetünk világtörténelmi szerepének dicsőségét és fájdalmát már előre jelezve, mintegy összefoglalva látom a legdíszőbb magyar család sorsában, a amelynek feje a kilenczszáz esztendő keresztény magyar hazának megalapítója, a kath. egyház dicső szentje, nemzetünk örök dicsősége: szent István, őrző angyala boldog Gizella és drága kinsége: szent Imre herceg, a nemzet virágának és reményének: a magyar ifjúságnak ragyogó példányképe. A mi férfit boldogíthat, nőt irigyeltté tesz, mi az apának kinsége, az anyának boldogsága, a gyermeknek áldása, azt mind megtalálta egymásban az első magyar király családja. Tetézte boldogságukat egy egész nemzet rajongása, mely a királyi apa dicsőségében önmagát látta fölmagasztalva és összes reményt az egyetlen fiuba helyezte. És ime mivé lett e nagy boldogság! Igazán mivé lett! Mikor a legmagasabb fokra akart hágni, egyszerre megsemmisült! De ha csak semmié lett volna! Az összetört remények, a fényesnek ígérkező jövő romjai fölé a sebzett szülői szív mérhetetlen fájdalmát és egy nemzet kétségbeesését tüzte fejének a halál, hogy legyen hely, hol az özvegy édes anya vesztett boldogságát, elborult mennyországát elsirassa.

Imé ez a magyar nemzet sorsa! Rövid fejlődés, hosszú tespedés, nagy remények, de még nagyobb csalódások képezik a magyar történelem jellemvonását. Nem egy helyen tanítja hazánk története, hogy kevés ideig tartó örömet hosszú szenvedések váltottak föl és fényes korszakok kápráztató dicsőségét néhány év könnyelműsége századokra tönkre tette. Azért, ha nem az isteni Gondviselés tervszerű vezetését látnám hazánk dicsőségében és szenvedéseiben, nemzeti életünk nagy katasztrófáinak nem tudnám elegendő okát adni. A keleti barbárság és a nyugati művelődés élet-halál harca nemzetünk teste fölött tombolt: századokon keresztül hordoztuk véres nyomait, de szenvedéseink izzó fájdalmaiból a keresztény művelődés diadalai fakadtak; azért örök dicsősége nemzetünknek, hogy a pogányság áradatának útját állotta és azt a helyet, melynek őrizetét az isteni Gondviselés reá bízta, még akkor is védelmezte, mikor összemarcangolt testén alig volt már pont, melyből szívének vére pataként nem ömlött volna.

Ámde nagy szenvedésekben nagy kegyelemmel támogat az isteni Gondviselés. A kereszténység éltető szelleme védőhatalom gyanánt örködött fölöttünk; vigasztalt, mikor elesüggedtünk, fölémelt, mikor elbuktunk, gyógyított, mikor vérez-tünk. Végig szenvedte kilenczszáz éves multunk összes keserveit és saját vérével írta történelmünk lapjaira azt az örök igazságot, hogy nemzeti létünket nem egyesek bölcsesége és lelki nagysága, hanem azoknak az alapoknak szilárd-sága biztosítja, melyeket az Egyház rakott le. Szívünkbe véste azt a nagy tanulságot, hogy nincs emberi intézmény, mely szilárd hit és tiszta erkölcsök nélkül a népek pusztulását megakadályozhatná. Törvényeket lehet hozni, a régiakat meg lehet változtatni a nemzeti élet veszedelme nélkül, de a vallásosságot gyöngíteni, az erkölesi tisztaságot vészélyeztetni, a tekintély iránti tiszteletet kisebbiteni a nemzeti lét kockáztatása nélkül nem lehet. Azért sülyednek le országok, pusztulnak birodalmak, enyésznek el műveltségek, mivel az éltető szellem helyét külső intézkedésekkel akarják pótolni. Tartós hatalmat, valódi jólétet csak azok a népek képesek fölmutatni, melyeknél a családokat vallás és erkölcs, az ifjúságot fegyelem, a társadalmat kötelességtudás, a közhatalmat igazság élteti. Minél tisztább az erkölcs, minél őszintébb a tekintély tisztelete, annál biztosabb alapokon nyugszik a társadalom, mert a mit a külső kényszer eszközölni képtelen, azt az önkéntes engedelmség játszva végezi. A kereszténység a szabadság szelleme, az egyedi önállóság szülője; sohasem adta magát eszközül a zsarnoki hatalomnak, inkább szenvedett, de rab-szolgáskodást nem tűrt. Ezért lett mindenütt a szegények védelme, az elnyomottak támasza, a zsarnokok ellensége, a gonoszok gyűlöletének tárgya.

Ilyen volt m. t. uraim! a kath. Egyház mindenütt. Nem tudott más lenni nálunk sem. A magyar nemzeti szellemet kifejlesztette, az államélet alapját lerakta, a valódi műveltséget terjesztette, a családi élet tisztaságát védelmezte, a nevelés komolyságát hirdette, a fegyelem és önmegtartózkodás szükségességét hangsúlyozta. És most a nemzeti ünnep nagy esztendőjében ép oly benső gyönyörűséggel tapad szemre nagygyá és dicsővé lett gyermekére, mint a mily keserű könnyeket hullatott megpróbáltatása napjaiban.

Ez az eszme domborodik ki a kilenczszáz esztendő magyar kereszténység egész életén. Ennek szolgálata dicsőít meg kicsit és nagyot és tűz hervadhatlan babért mindazok homlokára, kiknek szívét a keresztény Magyarország boldogsága dobogtatja. Ennek megvalósításán fáradozik a vezetésem alatt álló intézet és ezt akarja dicsőíteni a mai ünnep is, a melyet hosszú türelmük őszinte köszönete után ezennel megnyitok.

Guzsvenitz Vilmos.

Mibe

Ko

az a

tanítá

követ

Ko

lelék

keket

az ös

intéze

hetjül

terem

és ne

hanon

tanítá

azok

mint

Kom

Ko

tás e

a fiat

és be

les e

nevel

clvek

Mi

tan

Kom

sét, p

össze

a)

törvé

van v

b)

c)

tehet

d)

tehet

organ

e)

mind

keny

f)

legyü

megé

Ez

a töl

Se

Pest

ket e

Ki

tanít

jelze

mébe

Ha

lába

*

köreg

Miben kövessük Komenszkyt és Pestalozzit?*

III.

Komenszky és Pestalozzi hű követője továbbá az a tanító, a ki a tanításában ezen mesterek tanítási törvényeit szem előtt tartja és azokat követi.

Komenszky és Pestalozzi hadat üzentek a lélekölő tanításnak, melyvel az előtt a gyermekeket kínozták. Ők átalakították az iskolákat és az összes lelki erők, tehetségek művelődésének intézeteivé tették azokat. Azért jogosan nevezhetjük őket az újkori iskola alapítójának, megteremtőjének. Igaz ugyan, hogy más, élénk lelkű és nemes szívű tanférjak is fáradoztak azon, hogy a tanítás természetes móddal vezettessék; hanem senki se gondolt ki olyan alapos nevelő-tanítási törvényeket, senki se kötötte össze azokat oly közvetlenül az ember természetével, mint az a két hírneves tanférfit és különösen Komenszkyt.

Komenszky és Pestalozzi megjelölvén a tanítás célját és irányát, megmutatták, hogyan kell a fiatalságot eredményesen nevelni. Kimondották és bebizonyították, hogy a tanítás csak a nevelés eszköze és az marad mindaddig, míg a nevelő-tanító le nem tér a helyes paedagogiai elvek mezejéről.

Miután többször is figyelmesen tanulmányoztam ezen két mestert, nevezetesen a híres Komenszky műveit, azért jól ismerem működését, paedagogiai elveit, a következőkben foglalom össze:

a) A tanításnál mindig szem előtt tartjuk azon törvényeket, a melyeknek az emberi lélek alá van vetve.

b) Tanítsunk szemléletileg!

c) Azon legyünk, hogy a tanítványok lelki tehetségei harmonikusan fejlődjenek.

d) Iparkodjunk, hogy, ha a tanítványok lelki tehetségei harmonikusan fejlődnek, fejlődjenek organikusan is.

e) Tekintettel legyünk arra, hogy a tanítás minden fókán támogassuk a tanítványok öntevékenységét.

f) Tanítsunk fokozatosan és alaposan és azon legyünk, hogy a tanítványok a tanultakat jól megértsek.

Ezek mesterünknek legfőbb paedagogia elvei; a többiek mind azokban foglalvák.

Senki se vallhatja magát Komenszky vagy Pestalozzi igazi követőjének, a ki ezeket az elveket el nem ismeri.

Különben mélybelátású, éleselméjű nevelő-tanító nem is működik másképen, mint a fentjelzett elvek, törvények értelmében és szellemében.

Hanem, kérdezzük meg, vajjon minden iskolában szemléletileg folyik-e a tanítás? A szem-

* Fölváztatott Ia garam-szenterkeszli kath. tanítói körgyűlésén.

létetést, kellő megmagyarázást, hány iskolában pótolják a gomba módon fölszaporodott tankönyvecskék?! Hány iskola áll a gépiesség szolgálatában?

Azért, a ki gondolod, hogy szilárdan állsz, vigyázz, hogy le ne essél!

Nemesak vallásunk, de az erkölcs törvényei is követelik, hogy lelkiismeretünket átvizsgáljuk, átkutassuk, még pedig azon czélból, hogy tudjuk, mit tettünk és végeztünk. Kedves testvéreim! A lelkiismeret átvizsgálását nagyon ajánlom a paedagogiai dolgokban is!

Abban a hiszemben élek és erősen meg vagyok róla győződve, hogy az nem válik sem az iskola, sem pedig a tanító kárára, ha minden este ilyen kérdést teszünk föl magunknak: «Elkészültem-e ma lelkiismeretesen a tanóra minden tárgyára? Fölhasználtam-e hűségesen a tanítót az iskolában? A tanítványokkal úgy bántam-e, a hogy azt a paedagogiai elvek követelik? Minő hibát követtem el a tanításnál és nevelői eljárásomnál? Nem bífláztattam-e csupán azon czélból, hogy a zárvizsgán komédiát űzhessek? Iparkodtam-e jobb lenni...? Ügyeltem-e, hogy a tanítói tekintélyemen esorbát ne ejtsek...?» Kedves testvéreim! Ezek és hasonló kérdések lebegjenek a lelkiismeretes, a Komenszky és Pestalozzi szellemében működni akaró nevelő-tanító szeme előtt!

(Folyt. köv.) *Bielek Károly.*

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Pályázat a zombori érseki óvónőképezdebe.
A zombori érseki óvónőképző-intézetben az 1900—1901-iki tanévre a fölvételi vizsgálatok július hó 1-én eszközöltenek. Fölvételnek oly tisztességes előéletű, ép testű, tiszta hanggal és jó zenei hallással bíró nők, kik 14. életévüket betöltötték és a polgári vagy felsőbb leányiskola IV., vagy a felső népiskola II. osztályát jó sikerrel végezték, vagy a megfelelő tananyagból jó eredménnyel fölvételi vizsgálatot tesznek. A fölvételt szorgalmazó kérvények keresztlevéllel, iskolai bizonyítvánnyal és ha a folyamodó a megelőző tanévben iskolába nem járt, erkölcsi bizonyítvánnyal, továbbá orvosi és védhímlő-oltást igazoló bizonyítvánnyal kellőleg fölszólítva és hozzám intézve, július 1-ig az intézet igazgatóságánál benyújtandók. Július 1-én a folyamodók személyesen tartoznak megjelenni az intézetben külön fölszólítás nélkül. A képzőintézettel kapcsolatos internátusban a növendékek 392 korona évi díj mellett teljes ellátást nyernek. Vidéki növendékeknek csak kivételesen és kellőleg indokolt esetekben engedélyezhető az igazgatóság a künlakást. Ingyenes helyek nincsenek. Kálcsa, 1900 jun. 5.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A «Lőse és Iglóvidéki róm. kath. tanító-egyesület» rendes közgyűlését f. é. június hó 25-iken Szepes-Váralján, a róm. kath. elemi iskola épületében tartja, melyre a teljes című együleti tagok és a tanügy barátaik tisztelettel meghívotnak. A közgyűlést 9 órakor ünnepélyes «Veni Sancte» előzi meg. A választmány által megállapított közgyűlési tárgysorozat: 1. A század és azon fölüli számoknak öntudatos írása az elemi

iskola III. osztályában. Mintatanítás. Tartja: Repesik István szepesváraljai kántortanító. 2. A delejességről. Mintaelőadás az elemi iskola VI. osztályában. Tartja: Kiszely Béla szepesváraljai tanító. 3. Az előző pontokban jelzett mintatanítások megbírása. 4. Jelentés a kath. tanítói segély-alap bizottmányának Budapesten tartott központi gyűléséről. Előadó: Greschik Viktor löcsei tanító. 5. Az egyleti pénztár megvizsgálására kiküldött háromtagú bizottság jelentése. 6. Indítványok. Folyó ügyek. 7. Tisztújítás. 8. A legközelebbi közgyűlés helyének meghatározása. Kelt a tanító-egyesület választmányának 1900. évi június hó 9-ikén Iglón tartott üléséből. Dr. Beerwaldsky János, egyesületi elnök. Közvetlenül a gyűlés lefolyása után a következő ünnepély veszi kezdetét: A «Löcse- és iglói-ékei» róm. kath. tanító-egyesület a magyar katolikus egyház kilencz-százados főnállásának emlékére folyó évi június hó 25-ikén Szepes-Váralján, a róm. kath. elemi iskola épületében ünnepélyes közgyűlést tart, melyre a teljes ezimű egyleti tagokat, valamint a tanügy barátait tisztelettel meghívja az elnökség. Targysorozat: I. Ünnepélyes megnyitó beszéd. Tartja: Dr. Beerwaldsky János iglói apát-plébános, egyesületi elnök. II. «Boldogasszony anyánk...» Osrégi egyházi dal. Eneklék az egyesület tagjai. III. «A magyar katolikus iskolás kilencz-százados története, különös tekintettel Szepesmegye iskoláinak multjára.» Kulturtörténeti értekezés. Fölolyassa: Beerwaldsky Kálmán iglói tanító. IV. «Himnusz.» Eneklék az egyesület tagjai.

Meghívó. A «Székesfehérvári egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület» az 1900-ik év július 2-án Székesfehérvárott, a Ft. zirez-ciszterci rend főgymnáziumának dísztermében évi közgyűlést tartja, melyre a tagtárs urak tisztelettel meghívotnak. Targysorozat: 1. Kilencz óraker szentmise a székesegyházban. 2. Elnöki megnyitó. 3. A közp. bizottság üléséről fölvetett jegyzőkönyv közlése s ennek kapcsán: a) a módosított alapszabályok fölolvastása; b) a körök jegyzőkönyvei útján a közgyűlés elé terjesztett indítványok tárgyalása; c) a kidolgozásra ajánlott nevelés-tanítási tételek fölötti határozás. 4. A pénztárvizsgáló-bizottság jelentése a pályamunkákról. 5. A bíráló-bizottság jelentése a pályamunkákról. 6. Az egyházmegye tanfelügyelőjének előadása a hármás hangzatokkal való modulatiókról hangjegyek nélkül. 7. Az alapszabályok értelmében előre bejelentett indítványok tárgyalása és tiszteletbeli tagok ajánlása. Kelt Székesfehérvárott, 1900 június 2-án. Mayer Károly, egyházmegyei tanfelügyelő, elnök.

Meghívó. A Szegzárd-vidéki róm. kath. tanító-egyesület 1900 június 26-án (kedden) délelőtt 10 órakor Tolnában a népiskola egyik tantermében meghívom. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvfölolvastás. 3. Pénztárnoki és pénztárvizsgáló-bizottsági jelentés. 4. A pécsi tápintézet kérdésére hozott választmányi javaslat. Előadó: Somogyi János. 5. Kell-e külön tanterv az osztatlan iskolának? Előadó: Bitter Péter. 6. Néhai Pöcsy József prépost, volt tolnai plébános és egyesületünk tiszteletbeli elnökének jeitelen sírja fölé egy sirenlek mikénti fölállítása iránti javaslat. Előadó: Anderle József. 7. A jubileumi országos kath. tanító-gyűlésre egy képviselő választása. 8. Indítványok. Záró György, plébános, egyesületi elnök.

VEGYESEK.

A katolikus tanítók nagygyűlésére jelentkezők figyelmébe. A nagygyűlés, melyet a 900 éves keresztény Magyarország főnállásának jubileuma alkalmából ezévi augusztus 15-én rendez a kath. tanítók százas bizottsága, nagyszabásúnak ígérkezik. A kath. tanügyi Tanács által kiküldött «Rendező-bizottság» f. hó 19-én tartott

ülésében elhatározta, hogy a bejelentett vagy jelentkező tagoknak íveket küld szét, melyen a gyűlésen résztvenni szándékozók tudatják a bizottsággal, hogy ki, hányadmagával és kikkel vesz részt; ohajt-e vasuti kedvezményt és melyik fölszálló állomásra? reflektál-e olesó lakásra, hány személyre és hány napra? Bejelentendő egyúttal az is, hogy részt kíván-e venni a jelentkező az esztergomi zárandoklatban, mely aug. 15-én egy napra megy az esztergomi jubiláris ünnepségekre. (Az esztergomi zárandoklat költsége körülbelül négy korona.) A bejelentőivek augusztus 1-ig a rendező-bizottság központi irodájába, melyet a Szent-István-Társulat készségegel bocsátott rendelkezésére (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám) küldendők. A kongresszuson résztvehetnek az egyesületi kiküldöttek s bárki, a ki valamely kath. tanítózetnél működik és a négy korona tagsági díjat a fönt jelzett központi irodába beküldi. Aug. 1-én túl jelentkezők vasuti, lakás stb. kedvezményre nem reflektálhatnak. Jelentkezni a hivatalos közlemény alapján is lehet már a központi irodában, mely után mindenki megkapja a tagsági és kedvezményes jegyeket.

Örvendtes tudomásul vette a rendező-bizottság az esztergomi tanítótestületeknek a zárandoklatra vonatkozó határozatait (az ottani elszállásolás, kalauzolás, étkezés stb. illetőleg) s egyben kimondotta, hogy az esztergomi bizottság szervezésére lépéseket tesz s azzal állandó összeköttetésbe lép. Több fontos ügy letárgyalása után kimondatott, hogy a kath. tanítóság, a kongresszusra vonatkozó minden bizottsági határozatról a «Népevelő»-ben állandóan értesítetik.

Tanító ünnepe. Bobonka András Szabolcsm. bökönyi gör. kath. tanító június hó 12-dikén ünnepelte tanítósága 40-edik évfordulóját. Az ünnepélyen részt vettek a hajdudorogi gör. kath. esperesi ker. lelkészei, tanítói, vidéki tisztelői nagy számban. Szentmise után a jubilált tanítóhoz üdvözlő beszédet intézett Varga László kerületi esperes Úr, a lelkész és tanítóság nevében: átadván neki a kerületi tanítóság által gyűjtésből vett értékes emléktárgyakat. Üdvözlőjük mi is a népevelés ezen szerény napszámát: a ki 40 évi tanítósága alatt mintegy 4000 gyermek szívébe oltotta zengetes magyar nyelvünkön: az Isten- és hazaszeretetet. Éljen még sokáig!

Az esztergomi tanítók és a kongresszus. Az esztergomi tanítók szép jelét adták a kongresszus iránt való élénk érdeklődésüknek. F. hó 8-án tartott értekezletükön értesülvén arról, hogy a II. (ünnepi) kath. tanügyi kongresszus aug. 15-én Esztergomba zárandokol, elhatározták, hogy a rendező-bizottság megkeresése után újból összejönnek, hogy az esztergomi kirándulásra vonatkozó intézkedéseket megbeszéljék. Gondoskodni fognak a férfitanítóknak, a fiú- és a nőtanítóknak a leányiskolában leendő kényelmes elszállásolásáról, valamint a kalauzolásról és étkezésről is.

Püspök a népiskolai vizsgálatokon. A szatmári róm. kath. elemi fiúiskolában e hó 16-án vették kezdetüket az évrő vizsgálatok. Az első vizsgálaton Meszlényi Gyula megyéspüspök úr Oméltósága is megjelent s mindvégig örömmel hallgatta a gyermekek okos feleleteit.

Adományok iskolai czélokra. Czeczky József tibi esperes-plébános az ottani róm. kath. iskola czéljaira kétszáz koronát adományozott.

Bodnár Gáspár, a szatmári kir. kath. tanítóképző tanára 200 korona alapítványt ajánlott föl édes apja, «Bodnár Kálmán, volt szatmári kir. kath. képezdei növendék» nevére, hogy az összeg évi 6% kamata egy szegénysorsú jó tanuló képezdei növendék jutalmazására fordíttassék.

Emlékkönyvecske a kath. népoktatási intézetekben rendezendő iskolai ünnepekhez, mely jutalomkönyvül is alkalmas. Kiadja a Szent-István-Társulat. Irtá és összeállította Ember Károly. Ára 20 fillér, bérmentes szétküldéssel megrendelhető a Társulat ügynökségében, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A magyarsáért. A mosonmegyei Kőpesény községben tartott záróvizsgák után Bathányi László dr. gróf a tanítótestület négy tagját: Tarant Kálmánét, Torók Terézét, Skerlán Mihályt és Tarant Kálmánt a magyarság terén való sikeres működésükért két-két-száz koronával megjutalmazta. A nemes és áldozatkész főúr, a ki nagy barátja és támogatója az iskolaügynek, az összes záróvizsgákat, mint elnök, végighallgatta.

Szerkesztői üzenetek.

K. F. A kath. segélyalap elnöke nagys. és főtiszt. Walter Gyula dr. apát-kanonok, főtanfelügyelő, Esztergom. — **B. S.** Kath. tanítóképző van: Győröt, Kalocsán, Nagyváradon, Esztergomban, Pécsen, Szatmárt, Szepesváralján, Kassán, Szegeden. Internátus van az esztergomi, kalocsai, szatmári képzők mellett. A főlvtelre vonatkozó hirdetést lapunk is hozza. — **N. J. 1.** Négy évfolyam. 2. Ha az I–II-ről vizsgázott, akkor főlveszik a III-ba. 3. Forduljon az illető intézet igazgatóságához s a további kérdésekre megkapja a feleletet. — **N. A. E.** kérdésben már határozattal állunk szemben, a mellett tömörülünk. — **H. F.** Közzétettük. — **K. M.** Forduljon az illető intézet igazgatóságához. A könyvjegyzéket is megküldik. — **D. K.** Az okmányokat visszatartani nem lehet: a pályázati hirdetés megtérítésére nem kötelezhető. Talán az új pályázatban tessék azt, mint föltételt kiírni. Ez esetben azzal a kötelezettséggel pályáznak a folyamodók. — **P. Gy. 1.** Korpótlékot rendszeres alkalmaztatásának idejétől számítják. 2. Az iskolaföntartót terheli a mulasztásból eredő különbözet megtérítése. 3. Jó lesz, ha azonnal intézkedést kér korpótlékának megállapítása végett. — **R. J.** Köszönet az értesítésért. Az adományokat illőbb lesz egyik vidéki lapban nyugtázni. — **B. V.** A rovatos íveket technikai okokból nem hozhatjuk. — **Rk tanító, Fonó.** Legjobb lesz, ha előbb a kir. tanfelügyelőséghez intéz kérdést. Meglehet, hogy a megyénél vesztgel az ügy. — **K. H.** Köszönet az értesítésért. — **B. Gy.** A tesztgyakorlat és ének a népiskolákban kötelező tárgyak; tehát ebből is teendő magánvizsgálat. Orvosi bizonyítvány alapján a rendes tanuló is fölmenthető; ennél fogva a magántanuló is. — **V. A.** Mint a tanítóképző-intézet IV. éves hallgatója megkapja a tanítóknak biztosított kedvezményt, de ha állásban marad, nem részesülhet abban. — **P. E. Kethely.** Az érdekes gyűlésről már megelőzőleg a lapból vettünk át tudósítást. Az értekezés beküldését kérjük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Konyhára (Pozsony megye) róm. kath. oklev. tanító vagy tanítónő kerestetik, ki magyarul és tótul tudjon. Jövedelme: 600 korona fizetés a községtől, 12 köbméter kemény tüzelőfa, lakása egy szobából az iskolai épületben áll. Azonkívül számíthat 200 koronára, mint állam-

segélyre; tanítónő kap a községtől 50 koronát esetlegi különlakásra. Kérvények herczeg Pálffy Miklós úrra czimezve *július 31-ig* alulirothoz küldendők. *Mayer Péter* konyhai plébános. Vasúti állomás Malaczká. 213 2—2

Nagykeresényi plébániához tartozó **Kis-Kéren július 12-én** kántortanító választatik. Jövedelme: 370 kor. államségéllyel 825 korona. Több mellékes. Új iskola is akkor lesz fölszentelve. Kérvények Nagykeresénybe intézendők. 237 1—1

Csévi (Esztergom megye, posta Dorogh) róm. kath. kántortanítói állásra *július 26-ára* pályázat hirdettetik. Javadalmazása: Lakás 2 szoba, konyha, kamra, 2 pince, istálló, sertésöl: 19 kataszt. hold 609 ööl szántóföld, 304 ööl rét, 407 ööl legelő, 286 ööl kert, 6 magyar hold legelő illetőség a községi legelőben, erdőilletőség 6 kor. 80 fillér, 48 ürméter kemény hasábbfa, 12 szapu rozs, 2 szekér széna fejében 40 kor., földmunkaváltás fejében 71 kor., tandíj 100 kor., párbér 62 kor. 52 fill. Bakay-féle alapítvány 80 kor., stóla 70 kor., alapítványi misék után 20 korona. Tót nyelv ismerete szükséges. Az állás szept. 1-én elfoglalandó s ez időtől kezdve jár a fizetés. Folyamodványok főtisztelendő *Peleszer Lipót* tankerületi esperes úrhoz küldendők Doroghra. — Ugyanakkor betöltetik a II-od osztálytanítói állomás is. Jövedelme 800 korona és bútorozott szoba. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők. 230 1—1

Egri érseki megye.

Sikátor (Borsodm.) főkegyház róm. kath. kántortanítói állomására *július 25-ére* pályázat hirdettetik. Jövedelme, mint tanítónak 50–55 frt tandíj s 158 frt államségély. Mint kántornak 50–55 házaspár után 50–55 véka rozs s 20–20 kr., egy öl tűzifa behordva, két ölet a saját költségén vágat az erdőben. Három nyomásban levő 17 katasztr. hold szántóföld és rét haszonélvezete. A föld- és rétmunkát a hívek végzik, az aratást, széna és sarjűbehordást kivéve. Fél telek föld utáni legeltetési jog. Deputatum 3 frt. Stóla 20 frt körül. Harangozási teendőikért körülbelül 15 véka rozs s temetések alkalmával harangozási díjak. Tisztességes lakás. Kötelesegei a díjlevélben lesznek föltüntetve. Oklevél s egyéb okmányokkal fölszerelt kérvények — a fönt kitett határnapig — az *iskolaszéki elnök* czimére Domaházára, u. p. Felső-Hangony küldendők. Személyes megjelenés előnyt nyújt. 227 1—1

A **pélyi** (Hevesm.) róm. kath. tanítónői állomására *július 8-ára* pályázat hirdettetik. Javadalmazása: mint tanítónőnek 600, mint nyári menedékházvezetőnek 200, összesen 800 korona; továbbá szabadlakás házi kerttel. Tartozik a részére kijelölendő tanteremben a szorgalmi idő alatt a leány (esetleg vegyes) mindennapi és ismétlőiskolásokat a törvények s szabályok értelmében tanítani, a leányokat a női kézimunkára oktatni s iskolájával járó egyéb kötelességeit teljesíteni; a nyári szünetben pedig az óvodakötelességeket vezetni. Pályázók keresztlevéllel, képesítési, szolgálati, erkölcsi bizonyítvánnyal, vagy ezek hiteles másolataival ellátott kérvényüket *július 6-ig* hozzám küldjék. Az állomás szeptember 1-én lesz elfoglalandó. *Gyenes Pál*, iskolaszéki elnök. 234 1—1

I. Erdőtelekhez (Heves megye) tartozó **Hanyi** tanvai róm. kath. tanítói állomásra *július 18-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelme: 800 korona. Lakása az iskolai épületben: 2 szoba, konyha, kamra 720 ööl kert.

II. Hasonlóképen **Erdőtelekre** segédtanító kerestetik 400 korona fizetéssel, a kántortanítónál élelmezéssel. Mindkét állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények és oklevelek fönti határidőig alólírothoz küldendők. *Vass József* erdőtelki lelkész. 231 1—1

Győri püspöki megye.

Szill-Sárkány (Sopron megye) róm. kath. hitközségi iskolaszéke egy újonnan rendszeresített osztálytanítói állomásra *július 1-ig* pályázatot hirdet. Fizetése: államségéllyel 800 korona, egy bútorozott szoba fűtéssel;

mosás, világítás és ágynemű nélkül. Kötelmei: az iskolaszék által kijelölt osztályt tanítani, a gyermekeket az istentiszteletre elvezetni és ott felügyelni; a kántori teendőkben szükség esetén segédkezni. Tannyelv: magyar. Okmányokkal felszerelt kérvények a *róm. kath. iskolaszék elnökségéhez* küldendők. Pályázhatnak oklevelesek, az állás szeptember 1-én elfoglalandó. 219 2-2

Nyitrai püspöki megye.

Zakopese (Trencsénmegye) községben két róm. kath. tanítói állomásra a *Ralező* és *Klukóvölgyi* iskolánál pályázat hirdettek. Fizetésük egyenként: a községtől 160 frt, államszegély 240 frt, összesen 400 frt. Pályázhatnak róm. kath. okleveles tanítók, kik a tót és magyar nyelvben teljesen jártasak. A pályázók felszerelt kérvényeket Zakopesére, *Gyepesánsky Demeter* esperes-tanfelügyelőhöz küldjék. Pályázati határidő *július 25.* 229 1-1

Pannonhalmi egyházmegye.

Bakonybelbe egy róm. kath. magyar okleveles osztálytanító kerestetik. Fizetése butorozott szobán kívül 600 korona, havi részletekben, 4 méter kemény tűzifa fölvtágra. Kötelessége egy osztály vezetése, ismétlőknek fölvtágra való oktatása és tehetsége szerint a kántorságban való segédkezés. Pályázati határidő *július 1.* Kérvények alulirtoz küldendők. *Tomásits Odó*, plébános, iskolaszéki elnök. 232 1-1

Kocsola (Tolnamegye) okleveles róm. kath. osztálytanító kerestetik. Fizetése: a községtől 160 frt, a kántortanítótól 150 frt, államszegély 90 frt. — egy butorozott szoba. Kötelessége: a rabizott osztályt vezetni, a kántorságban segédkezni, esetleg önállóan végezni. Kérvények *július 20-ig az iskolaszéki elnökhöz* küldendők. *Hübel Vince* kántor. 228 1-1

A duna-kömlödi (Tolnam., posta helyben) róm. kath. iskolaszék egy megüresedett *osztálytanítói* állomásra *l. é. július 8-ig* pályázatot hirdet. Fizetése: 700 korona havi részletekben, butorozott szoba fűtéssel. Kötelezettsége: az I-ső vegyes osztályt tanítani, felsőbb osztályú leányokat kézimunkára oktatni. Tannyelv német-magyar. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények az *iskolaszéki elnökhöz* küldendők. 224 1-1

Az **apari** róm. kath. osztálytanítói állomásra *július 22-ig* pályázat hirdettek. Évi jövedelme: 700 korona, egy szobás lakás legszükségesebb butorozattal, egy 6l kemény hasábfá. Tannyelv: magyar-német. Pályázhatnak férfiek és nőtanítók. Folyamodványok az *apari* iskolaszékre czimezve az egyházkertületi *esperesi hivatalhoz* Nagy-Mányokra (Tolnamegye) küldendők. 233 1-1

A hanthi róm. kath. kántortanítói állomásra *július* végéig pályázat hirdettek. Jövedelme: a hitközség pénztárából 200 korona negyedévi részletben, ebből 40 korona földmunka-váltás, 10 mérő búza, 30 mérő rozs, 20 mérő morzsolt kukorica, a hitközségi elöljárók által beszedve és átszolgáltatva, 5 hold 927 □ öl szántó, föld, 947 □ öl rét; a hitközség által kaszáltatik a széna-sarj és a tanító udvarába szállítatik. A szántóföldekre a trágyát a tanító udvarából a hitközség viteti. Ezek bérjévédelme 246 korona. — A tanító kívánságára a hitközség a földeket és rétet hat évre átveszi 246 koronáért és 18 korona munkaváltást fizet, ezen esetben = 264 korona. 6 öl fa, melyből a tanterem is fűtendő = 60 korona. Stóla körülbelül 30 korona. Kötelmei: a mindennapi és vasárnapi tankötelesek tanítása és nevelése, az összes kántori teendők elvégzése. Tannyelv: magyar-német. Személyes megjelenés ajánlatos. Pályázati kérvények *július 20-ig az esperesi hivatalhoz* Nagy-Mányokra (Tolnamegye) intezendők. 236 1-1

Szatmári egyházmegye.

I. A szinyér-váraljai róm. kath. leányiskola tanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1. Kézpénzben: az egyház pénztárából előleges havi részletekben évi 840 korona az állomás elfoglalásától számítandó ötödéves korpótlekkel, tandíjváltás czimén évi 50 korona, melyből az iskola tisztántartásának költségei

is fedezendők, tűzifára 130 korona, melyből az iskola fűtése is ellátandó. 2. Természetben: két szoba, konyha, kamara, padlás és faskamrából álló szabadlakás. Tanítási nyelv: magyar. Tanítónői oklevéllel bíró pályázók kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi *július 15-ig Pemp Antal* espereshez küldjék Felsőbányára. 222 1-1

II. A barlafalusi (Szatmármegyében) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: Párber mintegy negyven véka kétszeres búza, 14 véka tengeri és minden véka után 16 fillér. 20 stér tűzifa beszállítva. 25 kis hold részben szántóföld, részben rét haszonélvezete, melynek adóját a kántortanító fizeti. Ismétlősök tanításáért 20 kor., mindennapi iskolásokért tandíj mintegy 34 korona. Stólából 30-50 korona. Gróf Károlyi uradalomból 42 korona. Különféle alapokból 106 korona 87 fillér. A földbirtok után eső legeltetési jog. Államszegély 274 korona. Megfelelő szabadlakás kerítel. Német nyelv kívánatos. A pályázati kérvények *l. é. július 15-ig Pemp Antal* espereshez küldendők Felsőbányára. 223 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

A lékai róm. kath. fiúiskola osztálytanítói állomása megüresedvén, erre *l. é. július 8-ára* csőd nyitattik. Ez állomás évi jövedelme 1 szobás lakás és fűtésen kívül áll a község pénztárából fölvehető évi 300 frtból. Kivátnatik egy osztály önálló vezetése és a kántortanítónak segédkezése a kántori teendőkben. Folyamodni öhajtók kellőleg felszerelt kérvényeiket föntirt napig küldjék be. Léka, 1900 jun. 10. *Az iskolaszék.* 226 1-1

A hámortói róm. kath. kántortanítói állomás elhalálozás folytán megüresülvén, erre *l. é. július 8-ára* csőd nyitattik. Ez állomás évi jövedelme 2 szobás lakás s házi kerten kívül áll: 1. A hitközségtől évi 300 frt, 2. tűzifából a házhoz hordva 30 frt, 3. állami segélyből évi 70 frt, összesen 400 frt. Kivátnatik magyar és német nyelv. Kántori teendők külön díjaztatnak. Folyamodni öhajtók kérvényeiket föntirt napig kellőleg felszerelve alulirtozotthoz küldjék. Léka, 1900 jun. 7. *Bertalanffy Gyula*, iskolaszéki elnök. 225 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Somogy-Szakácsiba okl. róm. kath. segédtanító kerestetik a felsőbb osztályúak önálló vezetésére; szükség esetén a kántori teendők végzése s ismétlők tanítására. Fizetése: 800 korona, szoba fűtéssel. A kérvények *l. évi aug. 1-ig* alulirtozotthoz küldendők. *Vizi István*, plébános. 235 1-1

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

VI.
N
MAG
Meg
terjede
Meg
oktatás
Előf
Kézír
Abb
sérthet
magya
söggel
hangja
és bér
hagyat
gató h
magya
kegyel
Oh
szente
bölesö
gon e
a mily
mezők
a mi l
tartan
nép, a
mely
hogy a
míot l
dősít
végha
Ann
ben a
évbem
Kil
marok
álland
hozza
vel be
villám
tét, le
Istene
jóság
lunk
ban
hivat
mely